

15.7.2014

B8-0064/2014

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 123 lõikele 2

olukorra kohta Iraagis
(2014/2716(RSP))

Marietje Schaake, Johannes Cornelis van Baalen, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Gérard Deprez, Petras Auštrevičius, Louis Michel, Robert Rochefort, Jean-Marie Cavada, Marielle de Sarnez, Charles Goerens, Alexander Graf Lambsdorff, Fernando Maura Barandiarán
fraktsiooni ALDE nimel

**Euroopa Parlamendi resolutsioon olukorra kohta Iraagis
(2014/2716(RSP))**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti teateid, mille kohaselt on ekstremistliku terrorirühmituse Iraagi ja Levanti Islamiriigi (ISIL), relvajõudude ja muude rühmituste vahel hiljuti puhkenud võitluse tõttu põgenikena ümber asunud üle miljoni Iraagi kodaniku,
- võttes arvesse ÜRO Iraagi abimissiooni (UNAMI) hiljutisi avaldusi, mille kohaselt sai 2014. aasta juunis terrori- ja vägivaldaaktides vähemalt 2417 iraaklast surma ja 2287 vigastada, sealhulgas hukkus üle 1500 tsiviilisiku, mis on suurim ohvrite arv kuus pärast 2007. aastat,
- võttes arvesse partnerlus- ja koostöölepingut ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Iraagi Vabariigi vahel ning võttes arvesse oma 17. jaanuari 2013. aasta resolutsiooni ELi ja Iraagi vahelise partnerlus- ja koostöölepingu kohta,
- võttes arvesse komisjoni ühist strateegiadokumenti Iraagi kohta (2011–2013),
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku Navi Pillay 16. juuni 2014. aasta avaldust, milles mõistetakse hukka ISILi korraldatud kiirhukkamised ja väljendatakse seisukohta, et üsna kindlasti on tegemist sõjakuritegudega,
- võttes arvesse ÜRO peasekretäri asetäitja ja üksuse UN Women tegevdirectori Phumzile Mlambo-Ngcuka avaldust, milles väljendatakse muret naiste ja tütarlaste turvalisuse pärast Iraagis ja eelkõige ISILi valduses olevates piirkondades,
- võttes arvesse oma 11. detsembri 2012. aasta resolutsiooni digitaalse vabaduse strateegia kohta ELi välispoliitikas¹,
- võttes arvesse oma 13. juuni 2013. aasta resolutsiooni ajakirjandus- ja meediavabaduse kohta maailmas²,
- võttes arvesse kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi Catherine Ashton 27. juuni 2014. aasta avaldust, milles nõutakse kaasavama valitsuse moodustamist,
- võttes arvesse USA riigisekretäri John Kerry 23. juuni 2014. aasta avaldust, milles ta kinnitas USA toetust Iraagile ja nõudis Iraagi valitsuselt meetmeid riigi ühendamiseks,
- võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõiget 2,

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2012)0470.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0274.

- A. arvestades, et 10. juunil vallutas ekstremistlik terrorirühmitus ISIL Põhja-Iraagis riigi suuruselt teise linna Mosuli; arvestades, et sellest sai alguse kõnealuse suhteliselt väikse rühmituse ulatuslik rünnak, mille tulemusena vallutati riigis märkimisväärse suurusega alasid;
- B. arvestades, et Iraagi julgeolekuväed olid suuremalt jaolt võimetud ISILi peatama, sest paljud sõdurid põgenesid, osutades suurtele probleemidele relvajõududes;
- C. arvestades, et ISIL on vallutanud paljud Iraagi ja Süüria vahelised piiripunktid;
- D. arvestades, et leitud on vähemalt 53 surnukeha, millest nähtub, et toime pannakse hukkamisi;
- E. arvestades, et tõsiste turvalisusprobleemide kõrval esinevad Iraagis ka poliitilised, usurühmade vahelised, sotsiaalsed ja majandusprobleemid;
- F. arvestades, et Iraagi valitsuse poliitika, sealhulgas sunniitide meeleavalduste vägivaldne mahasurumine, on suurendanud usurühmadevahelisi pingeid ja muutnud vaenulikuks osa Iraagi elanikkonnast;
- G. arvestades, et suur osa elanikkonnast kannatab endiselt laialt levinud vaesuse, suure tööpuuduse, majanduse seisaku, keskkonnaseisundi halvenemise ja peamiste avalike teenuste puudumise tõttu; arvestades, et paljud varasemad rahumeelsed meeleavaldused, millel nõuti suuremaid sotsiaalseid, majanduslikke ja poliitilisi õigusi, lõppesid järjekindlalt ja karistamatult julgeolekujõudude repressioonidega;
- H. arvestades, et nii valitsus kui ka ekstremistlikud rühmitused on korduvalt ja järjest enam rünnanud ajakirjandus- ja meediavabadust ning digitaalset vabadust; arvestades, et ajakirjanikke ja uudistekanaleid on rünnatud või tsenseeritud ning et Piirideta Reporterite sõnul on Anbari provintsi olukorraga seoses tekkinud infosulg; arvestades, et Freedom House'i 2014. aasta aruandes Freedom in the World, mis käsitleb vabadust maailmas, on Iraak liigitatud mittevabaks riigiks;
- I. arvestades, et ISILi vallutustele vastulöögiks on Iraagi valitsus püüdnud takistada sotsiaalmeediale juurdepääsu ja sulgenud internetiühenduse riigi mõnedes osades, et katkestada võitlejate vaheline suhtlus;
- J. arvestades, et Iraagi põhiseadusega tagatakse kõikide kodanike võrdsus seaduse ees ning eri rahvuste halduslikud, poliitilised, kultuurilised ja haridusalased õigused; arvestades, et Iraagi valitsus vastutab kogu elanikkonna õiguste, heaolu ja turvalisuse tagamise eest;
- K. arvestades, et 30. aprillil 2014 toimusid Iraagis parlamendivalimised ja käimas on valitsuse moodustamine;
- L. arvestades, et Iraagi põhjapoolse poolautonoomse piirkonna Kurdistani president Massoud Barzani palus piirkonna parlamendil valmistada ette iseseisvusreferendumit; arvestades, et kurdi relvajõud on võtnud oma kontrolli alla teatavad piirkonnad Põhja-Iraagis, mis olid enne Iraagi julgeolekuvägede kontrolli all, sealhulgas kõige

märkimisväärsema näitena Kirkuki linna;

- M. arvestades, et komisjon on 2007. aastast saadik andnud Iraagile humanitaarabi kokku ligi 145 miljonit eurot, sealhulgas toetus Süüria põgenikele Iraagis; arvestades, et lisaks 2014. aastaks ette nähtud humanitaarabisummale 12 miljonit eurot otsustas komisjon suurendada abisummat 5 miljoni euro võrra, reageerimaks hiljutisele vägivallapuhangule;
- N. arvestades, et ELi ja Iraagi vahelises partnerlus- ja koostöölepingus ning eriti selle inimõiguste klauslis rõhutatakse, et ELi ja Iraagi vahelises poliitilises arutelus tuleks keskenduda inimõigustele ja demokraatlike institutsioonide tugevdamisele;
- O. arvestades, et USA on saatnud Iraagi valitsusele sadu nõustajaid ja täiendavat sõjavarustust, et aidata valitsusel ISILi vastu võidelda, ning kasutab Iraagis droone;
- P. arvestades, et Venemaa on varustanud Iraagi sõjaväge sõjatehnikaga, sealhulgas hävituslennukitega;
- Q. arvestades, et ka Iraan on väidetavalt andnud Iraagi valitsusele sõjalist abi, et aidata valitsusel ISILi vastu võidelda;
- R. arvestades, et Saudi Araabia teatas, et suunab relvajõud Iraagi piiri lähedusse, sest Iraagi väed on sellest piirkonnast taandunud;
- S. arvestades, et terrorismi ja ekstremismi esiletõus ja levik on ELi ja rahvusvahelise üldsuse jaoks tõsiseks ohuks, kuna džihaadi ja muude rühmituste võitlejad pöörduvad tagasi oma päritoluriiki;
- T. arvestades, et on teateid naiste ja tütarlaste sihilikust ründamisest Iraagis ning ISILi ja muude relvarühmituste poolt toimepandud inimröövidest, vägistamistest ja sundabieludest;
- 1. väljendab sügavat muret ISILi kiire pealetungi ja Iraagi julgeolekuvägede võimetuse pärast rühmitust tulemuslikult tõrjuda;
- 2. avaldab kaastunnet ohvrite ja haavatute perekondadele;
- 3. mõistab hukka ISILi relvarühmituse toimepandud vägivalda ja väidetavad massihukkamised; tunnustab Iraagi valitsuse õigust kaitsta oma suveräänsel territooriumi, kuid nõuab tungivalt, et Iraagi julgeolekujõud toimiksid kooskõlas rahvusvahelise ja riigi õigusega ning täidaksid Iraagi võetud kohustusi, mis tulenevad inimõigusi ja põhivabadusi käsitlevatest rahvusvahelistest lepingutest;
- 4. on seisukohal, et praeguse kriisi tulemuslikuks lahendamiseks ei piisa ainult turvalisusele keskendumisest, vaid käsitleda tuleks ka süsteemseid poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid probleeme, mis tuleb lahendada, et võidelda teatud vähemuste kõrvalejäetuse vastu Iraagi ühiskonnas ning vähendada seeläbi usurühmituste vahelisi pingeid ja tagada Iraagi riigi ühtsus;
- 5. juhib tähelepanu sellele, et terrorismivastane ja mässuvastane võitlus peaks hõlmama

enamat kui vaid sõjalist tegevust ning selleks tuleb rakendada terviklikku lähenemisviisi, mis käsitleb vägivalda algpõhjuseid ning hõlmab usaldust ja kaasavat sotsiaalset ja majanduslikku arengut soodustavat poliitikat;

6. peab uut ebastabiilsuse lainet äärmiselt murettekitavaks ning kutsub Iraagi kõiki eri taustaga poliitilisi liidreid üles tegema koostööd, et lõpetada sektantlik vägivald ja polariseerumine ning ühendada Iraagi rahvas; on seisukohal, et usujuhid ei tohi vägivalda ülistada ja peaksid võtma vastutuse, et tagada erineva usutunnistuse ja eri veendumustega inimeste rahumeelne kooseksisteerimine Iraagi põhiseaduse raamistikus; nõuab sellega seoses relvarühmituste taasintegreerimist regulaararmeesse;
7. usub, et Iraagis hiljuti toimunud valimised annavad võimaluse moodustada tõeliselt representatiivne ja kaasavast lähenemisviisist lähtuv valitsus; kutsub Iraagi kõiki jõude tungivalt üles võtma kohustust selline valitsus moodustada; nõuab tungivalt, et rahvusvaheline üldsus ja eelkõige EL toetaks igati selle protsessi sujumist;
8. väljendab muret kurdi iseseisvusreferendumi korraldamise üleskutse ajastuse pärast ning rõhutab, et kõige stabiilsema platvormi praeguse kriisi lahendamiseks annab ühtsus ja kaasav demokraatia, mis põhineb laialdasel koalitsioonil Iraagi valitsuses ja hõlmab kurdide esindajaid; rõhutab sellega seoses, et Iraagi riigi lõhkumine ei tule kasuks mitte ühelegi usulisele või etnilisele rühmale;
9. rõhutab vajadust järgida kriisi ajal inimõigusi ja põhivabadusi, sealhulgas sõna- ja ajakirjandusvabadust ning digitaalset vabadust;
10. väljendab muret Iraagis puhkenud vägivalda ja võitluse seotuse pärast mujal Lähis-Idas, eelkõige Süürias toimuva vägivalda ja võitlusega; on seetõttu arvamusel, et piirkonna probleemide lahendamiseks on vaja piirkondlikku dialoogi; kutsub rahvusvahelist üldsust ja eelkõige ELi üles sellist dialoogi soodustama ja hõlmama kõiki olulisi partnereid, sealhulgas Iraani ja Saudi Araabiat;
11. väljendab heameelt komisjoni otsuse üle suurendada humanitaarabi Iraagile; on sellegipoolest veendunud, et EL saab teha ja peaks tegema rohkem, et edendada ja toetada tõelise demokraatia ja kaasava ühiskonna ülesehitamist Iraagis;
12. mõistab hukka ekstremismi ja terrorismiga seotud rühmituste ja tegevuse rahastamise ja toetamise Pärsia lahe riikide ja Iraani poolt;
13. kiidab heaks mitmete ELi liikmesriikide suuremad jõupingutused, et võidelda probleemiga, mis tuleneb ELi kodanikest, kes värbavad inimesi džihaadi, ekstremistlike või muude terroristühmituste jaoks või võitlevad neis rühmitustes;
14. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ja komisjoni asepresidendile, nõukogule, komisjonile, ELi inimõiguste eriesindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Iraagi valitsusele ja esindajatekogule, Kurdistani piirkondlikule omavalitsusele, ÜRO peasekretärile ja ÜRO inimõiguste nõukogule.